
UZ 3. PROSINAC

- MEĐUNARODNI DAN OSOBA S INVALIDITETOM

Osobe s invaliditetom, ometene u svom djelovanju i svakodnevnom životu, žive s nama 365 dana u godini, a samo jedan dan u kalendaru je posvećen posebnoj brizi o svim tim herojima iz našeg susjedstva (kako je nazvan jedan od mojih članaka posvećen upravo njima). Na taj dan, 3. prosinca, svi smo jako brižni i sva naša pažnja je usmjerena brojnim aktivnostima kojima se te osobe pokušavaju izjednačiti sa svima nama ostalima. Na sreću, naša struka je jedna od onih koja je njihove potrebe prepoznala davno prije te se s njihovom ometenošću i onesposobljenošću bori u svakodnevnom radu.

Jedan od načina kako sve te osobe i socijalno i tjelesno rehabilitirati jest – sport. Ili, kako ga kolokvijalno nazivamo – „invalidski sport“, koji je vrlo dobro organiziran, pod budnom paskom čelnika Hrvatskog paraolimpijskog odbora. Zato sam odlučio o takvim sportašima, ne samo onima koji donose brojne medalje s para-svjetskih i europskih prvenstava, koji ponosno stoje pod hrvatskim stijegom na Paraolimpijskim igrama, posvetiti naslovnicu našeg časopisa i ovaj uvodnik, a zbog podudarnosti izlaženja ovog broja časopisa s Međunarodnim danom osoba s invaliditetom.

Brojni parasportaši su nas bezbroj puta razveselili i oduševili svojim uspjesima. I samo oni, koji nikada nisu gledali kako osobe s ometenošću igraju tenis, stolni tenis, bave se atletikom i plivanjem, ili bilo kojim drugim sportom, ne znaju što su propustili. Ja osobno, sudjelovao sam kao liječnik na nekim od takvih takmičenja, ali sam i vodio brigu o nekim takvim sportašima i njihovom zdravlju, kategorizaciji, potrebama i rehabilitaciji. To me učinilo bogatijim za jedno veliko iskustvo, koje svake akademske godine dijelim sa svojim studentima, dovodeći na nastavu naše parasportaše, koji onda u interaktivnoj formi nastave upravo oduševljavaju naše studente V godine Medicinskog fakulteta u Splitu.

A među brojnim sportovima i sportašima, posljednjih godina su često moji gosti upravo sportaši koji se bave košarkom u kolicima, jednim od najpopularnijih parasportova u svijetu parasportaša. Stoga mi dozvolite da, uz naslovnicu našeg novog broja časopisa „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, upravo njima posvetim nekoliko rečenica.

Hrvatski savez košarke u kolicima nacionalni je savez osoba s invaliditetom koji okuplja udruge, klubove košarke u kolicima, košarkaške suce košarke u kolicima i tehničke delegate. Savez je redovna članica Hrvatskog paraolimpijskog odbora, te članica IWBF-a - International Wheelchair Basketball Federation. Osnovan je s ciljem promicanja, poticanja i unaprjeđenja košarke u kolicima - sporta osoba s invaliditetom (OSI), poboljšanja njihove psihološke stabilnosti i fizičke kondicije, kako kod braniteljske populacije, tako i svih ostalih osoba s invaliditetom. Savez se bavi uređenjem pitanja koja se odnose na registraciju sportaša osoba s invaliditetom, okupljanje i uključivanje OSI u sport, uređuje pitanje statusa sportaša i drugih sportskih djelatnika članica Saveza. Također skrbi o nacionalnim ekipama košarke u kolicima i uvjetima za pripreme i nastupe na Paraolimpijskim igrama, svjetskim i europskim prvenstvima i ostalim velikim priredbama. Organizira sportske priredbe i takmičenja: Prvenstvo Hrvatske košarke u kolicima i Kup „Dubravka Ciliga“, okupljanje sportaša, te skrbi o nacionalnoj selekciji i zajedno s HPO-om širi paraolimpijske ideje i jača paraolimpijski pokret. Savez je po pravnoj osobnosti savez udruga, te je osnovan 2007. g. na inicijativu tri kluba: KKI Stela (KKI Zagreb), KKI Brod te KKI Vodice (KKI Šibenik).

Košarka u kolicima je timski sport osoba s invaliditetom, za osobe koje imaju minimalno tjelesno oštećenje, koje ih priječi u igranju košarke. Najčešće se to odnosi na oštećenja kralježnice i donjih dijelova ekstremiteta tijela (paraplegija, parapareza, paraliza i sl.). Norme i pravila natjecanja propisane su od strane Svjetske košarkaške federacije za košarku u kolicima (IWBF), a igra se isključivo vozeći se i krećući se koristeći isključivo ruke u posebnim sportskim kolicima po parketu. Posebnost ovog sporta je da su pravila samo prilagođena kolicima. Igrači ih koriste kao noge.

Budući da je poslije Domovinskog rata u Hrvatskoj broj osoba s invaliditetom znatno porastao, poglavito onih mlađih dobnih skupina, koji su se i ranije bavili nekim sportom, to je doprinijelo osnivanju novih klubova (u Slavanskom Brodu i u Vodicama). Tako se uz dogovor postojeća tri kluba počela igrati i Hrvatska liga košarke u kolicima. Prvo državno prvenstvo odigrano je 2005. g., Prvi hrvatski Kup košarke u kolicima odigran je 2008. g. u Varaždinu. Na inicijativu osnivača, 3 postojeća košarkaška kluba: KKI „Brod“ iz Slavanskog Broda, KK „Stela“ iz Zagreba. KKI „Vodice“ iz Vodica, osnovan je i HRVATSKI SAVEZ KOŠARKE U KOLICIMA (HSKUK) 25. rujna 2007. g.

I od tada je taj pokret nekih drugačijih košarkaša samo rastao, tako da trenutno u Hrvatskoj djeluje 11 klubova (Zagreb, Slavonski Brod, Zadar, Koprivnica, Varaždin, Kostrena, Šibenik, Split, Zagreb II i Brod II, te Brod na Savi). Svi klubovi igraju Hrvatsku ligu i Hrvatski kup košarke u kolicima, te sudjeluju i na raznim međunarodnim natjecanjima, omogućavajući svojim članovima i resocijalizaciju, i aktivnu rehabilitaciju, u pravom smislu definicije medicinske rehabilitacije.

I zato im posvećujemo ovaj uvodnik i naslovnicu našeg časopisa, svjesni važnosti invalidskog sporta u kontekstu kompleksne rehabilitacijske djelatnosti.

Literatura

1. Vlák T, Padjen I, Pivalica D. Paralympians - the unknown heroes next door. *Croat Med J* 2009; 50 (6): 527 - 530.
2. Čiliga D, Petrinović Zekan L, Trošt T. Povezanost antropometrijskih karakteristika i motoričkih sposobnosti košarkaša u invalidskim kolicima. *Hrvat Športskomed Vjesn* 2006; 21 (1): 39-49.